

Механізм енергозбереження як складова стратегії підприємства

Федірець Олег Володимирович

Полтавська державна аграрна академія

В умовах сучасного сільськогосподарського виробництва в Україні мова про видобування, переробку та виробництво паливно-енергетичних ресурсів аграрними підприємствами практично не ведеться. Тобто енергозберігаюча політика сільськогосподарського підприємства стосується процесів транспортування, зберігання, та використання паливно-енергетичних ресурсів.

Реалізація активної енергозберігаючої політики (як на державному рівні, так і на рівні сільськогосподарських підприємств) має змогу розірвати пропорційну залежність між економічним розвитком, підвищенням добробуту громадян та збільшенням споживання енергоресурсів, що досягається за рахунок системного переходу від ресурсної до інноваційної моделі економічного розвитку.

Основними складовими механізму енергозбереження при цьому є наступне. По-перше, встановлення та підтримання ефективної структури енергоспоживання. Ринкові відносини через посилення конкуренції виступають середовищем, яке сприяє та забезпечує поширення енергозбереження в підприємствах. Ці умови створюють можливості за яких відбувається відбір користувачів енергоресурсів на основі застосування ними енергозберігаючих технологій та техніки, при використанні методів енергетичного менеджменту. Все це позитивно впливає на зацікавленість працівників підприємства у реалізації енергозберігаючої політики.

По-друге, інтерес працівників підприємства в енергозбереженні. Так як енергозбереження не спроможне виступати інструментом, який самостійно формує зацікавленість працівників до економії енергоресурсів, то керівництву підприємства необхідно створити умови, в яких працівник (споживач енергоресурсів) в повній мірі буде забезпечений відповідною інформацією, яка

стосується енергозберігаючої політики підприємства, при цьому особлива увага повинна звертатися на переваги ощадливого використання енергоресурсів. В той же час це неможливо без наявності дієвих механізмів зацікавленості працівників у енергозбереженні та енергозберігаючій поведінці.

По-третє, розвиток та підтримка інституційних, організаційних заходів. Реалізація цих заходів повинна зосереджуватися на: координації реалізації енергозберігаючої політики як на рівні підприємства в цілому, так і між окремими підрозділами; формуванні взаємовигідних угод щодо підвищення ефективності використання енергоресурсів між працівниками та керівництвом; експертизі з енергозбереження.

Енергозберігаюча політика знаходиться в основі формування та реалізації енергетичної стратегії підприємства, яка є складовою корпоративної стратегії. Зазначимо, що стратегія – це основні форми і методи перспективних дій, пов'язаних з вирішенням основних проблем, реалізацією стратегічних програм, досягненням значних, перспективних стратегічних цілей [2]. Виділяють наступні, відносно самостійні види стратегій (табл. 1).

Таблиця 1

Види та сутність стратегій підприємства

Стратегія	Сутність стратегії
Товарно-ринкова	Визначає номенклатуру, обсяг і якість продукції, що випускається, способи поведінки підприємства на товарному ринку.
Ресурсно-ринкова	Визначає поведінку підприємства на ринку виробничо-фінансових та інших ресурсів.
Технологічна	Визначає технологію підприємства і вплив на неї ринкових чинників.
Інтеграційна	Визначає інтеграційні функціонально-управлінські взаємодії підприємства з іншими підприємствами.
Фінансово-інвестиційна	Визначає способи залучення, накопичення і витрачання фінансових ресурсів.
Соціальна	Визначає тип та структуру колективу працівників підприємства, характер їх взаємодії.
Стратегія управління	Визначає характер управління підприємством при реалізації обраної стратегії.
Стратегія реструктуризації	Визначає сукупність рішень з приведенню виробничо-технологічної і організаційно-управлінської структури підприємства у відповідність з умовами, що змінилися.

Джерело: опрацьовано автором на основі [1]

Енергетична стратегія підприємства, на наш погляд, ґрунтується на ресурсно-ринковій та технологічній стратегії, використовуючи при цьому елементи фінансово-інвестиційної та соціальної стратегій, поєднуючись зі стратегією управління. Питання формування енергетичної стратегії розглядаються на макрорівні з точки зору умов функціонування паливно-енергетичного комплексу країни [0]. Існують напрацювання стосовно розробки енергетичних стратегій в промисловості, будівництві, інших галузях. Сільське господарство як галузь національної економіки (можливо в міру своїх особливостей) не має досконалої енергетичної стратегії. В кращому випадку власники аграрних підприємств обмежуються розробкою енергоощадних заходів, які зазвичай не є системними.

Енергетична стратегія сільськогосподарського підприємства, на наш погляд, полягає в розробці загальної політики і планів щодо забезпечення та використання енергетичних ресурсів, націлених на максимально ефективну підтримку її корпоративної стратегії. Дана стратегія у сукупності іншими стратегіями повинна охоплювати весь спектр діяльності сільськогосподарського підприємства і передбачає довгостроковий процес, покликаний забезпечити можливість швидко реагувати на будь-які неминучі зміни в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Айвазян С.А. Стратегии бизнеса: Аналитический справочник / С.А. Айвазян, О.Я. Балкинд, Т.Д. Баснина и др. [Под ред. Г.Б. Клейнера]. – М.: КОНСЭКО, 1998. – 334 с.
2. Економічна енциклопедія: У трьох томах. / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – [Т. 3.] – К.: Видавничий центр „Академія”, 2002. – 952 с.
3. Енергетична стратегія України на період до 2030 року: розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. N 145-р. – К.: 2006. – 129 с.